

KIS-580 – Gl. Résistance

(RAH da GE – 27 04 98)

- ~ Gl. *Résistance*, Br. DIWAN *Rezistañs* ;
- ~ Gl. *résistant*, Br. DIWAN *resistant -ed* ;
- ~ Gl. *les mouvements de résistance*, Br. *al luskadoù enebiñ, an emsavioù harzerezh*

Anv zo eus an eneberezh ouzh an naziegezh en holl vroioù Europa. Dre se e kavan skort ar ger gallek *résistance* pa veze broioù all oc'h ober gant gerioù piaouel d'o yezh dezho (Al. *Widerstand*, da skouer). Graet 'm eus gant Br. *harzerezh, harzerien*, h.a. Ar ger-se zo bet arveret ivez en *Emsav* (1975) er pennadoù a denn da drevadennerzh Aljeria.

(GE da RAH – 29 04 98)

~ Gl. *Résistance*. Meur a gevatal a gaver e brezhoneg : “*Résistance*”, *Rezistañs, Strouezh, Harzerezh, Stourm dirgel*. GEHE. a ra anv eus *paotred ar Strouezh*. Perak ket *Strouezh*, kemeret neuze evel unander gourel, ha *strouezhourion* (-*ourion* o vezañ war un dro *gourion* "paotred" hag (*ober*)*ourion* — ha n'eo ket *annezidi* hepken) ? Forzh penaos, e c'haller derc'hel da arverañ meur a dermen diouzh an dro : *Harzerezh, Strouezh, Stourm dirgel* (na ankouaomp ket ez eus gant *stourm* un durc'hadur ster "herzel").

A-du-rall, gwell tremen gant un termen neptu evel *luskad* ha mirout *emsav* en e sterioù boas — diskalfet bras hervez al *luskadoù* end-eeun a ra gantañ evel a ouzomp.

(RAH da GE – 06 05 98)

~ Gl. *Résistance*. Al luskad, pe gentoc'h al luskadoù enebiñ ouzh mestroniezh an dalc'herien ne oant ket bevennet e tiriagezh Frañs hepmuiken. E kement bro a veze dindan gouzalc'h ez eus bet anezho, gant anvadoù piaouel moarvat da yezh(-où) ar vro. Dre an arbenn-se e kavan amzere ober gant

Gl. “*Résistance*” (ha pa ve brezhonekaet e *Rezistañs*) evit luskadoù a oa bet boutin, pe dost, da holl vroioù Europa, eus Norge da C'hres pe Serbia.

A-du-rall, ret eo lakaat diforc'h etre an dud o doa kemeret perzh en eneberezh evel ar re, da skouer, hag int peurzianav o obererezh d'o c'henvroiz peurliesañ, a gase stlennadoù d'ar Gevredidi war stad al labourioù boulc'het pe beursavet gant an Alamaned pe war savlec'h al listri brezel, h.a., hep ma voe kavet ret ganto mont da guzhat er strouezh. Pe c'hoazh, ar Stadrenerien : rouaned, rouanezed, jeneraled, maodierned europat repuet e London a harpe al luskadoù harzerezh en o bro dre o emelladennoù e leviadurezh diavaez ar gouarnamant saoz. Kavout a ra din e terefe ouzh an holl re-se ar ger hollek *Harzerezh* hag e zevedadoù *harzour* pe *harzer*.

Evit ar re o doa ranket mont da guzh er rannvroioù koadek pe veneziek (diwar ar bloaz 1943, e Frañs, dreist-holl, en abeg d'an S.T.O.) hag a voe graet diwar o fenn Gl. “*maquisards*” (“*MAQUIS* [...] corse *macchia* [...]”. (1942) Sous l'occupation allemande, lieu peu accessible où se regroupaient les résistants. *Par ext.* Organisation de résistance armée” *Petit Robert*), e rafen a-walc'h gant :

Br. *strouezh*, Gl. *maquis* (*prendre le maquis*) ;

Br. *strouezhour* (-ien), Gl. *maquisard* ;

Evit an aozadurioù kerc'hvell a voe savet diwezhatoc'h (e 1944 e Frañs) hag anvet Gl. *maquis* (“*le maquis du Limousin ; les maquis de Haute-Savoie*) e vefe dav kaout un anv all, deveret eus *strouezh* evel just.

Soñjet 'm boa e Br. *strouezheg* (-i, -où) pe *strouezhad* (-où).

Ur goulenn all : penaos kenedc'heriañ : Gl. *mouvement de résistance* ha *réseau de résistance* ? Br. *luskad*(-où) *harzerezh* pe *luskad an harzerezh* ; *rouedad harzerezh* pe *rouedad an harzerezh* ?

(GE da RAH – 11 05 98)

Gl. *Résistance*. A-du ganeoc'h : gwell eo mirout Br. *Strouezh* evit emgannerion dirgel ar maezioù hag ar menezioù, n'eo ket pa na c'hallfed ket astenn ster ar ger da gement furm harzerezh a voe (araezad boutin e buhez ar yezhoù), met peogwir e voe anezho ur furm dibarek istorel a harzerezh — an hevelep abeg a lakaas ar galleg d'ober gant un termen dibarek. Gwell ar furm *Strouezh*, berroc'h hag arveret c'hoazh, ha *strouezhour* evit an abeg a roan e'm lizher eus an 29 04.

Evit respont d'hoc'h aters : *luskadoù harzerezh*, *luskadoù an Harzerezh* a hañval din bezañ ar furmoù azas.

(GE da RAH – 22 05 98)

Evit dont en-dro war Gl. *maquis*, ne gav ket din ez eus ezhomm eus un termen a-ratozh da envel an aozadur milourel dibarek ; ha forc'hellek e kavit Br. *strouezh Limousin* ? Ne welan ket e teufe ster ouzhpenn gant Br. *strouezhad*, dreist-holl p'en deus al lostger *-ad* lies kemeradur : "endalc'had", "annezad", "taol ober" (war *Emsav* 107, 1975, p. 410, l. -1, e lenner : "un *ezstrouezhad* " "den a voe ezel eus ar Strouezh"). Ur gudenn c'hramadegel a chom en disklot etre ar yezh lennegel a ra eus ar ger un unander benel ha GEHE. a ra anezhañ ur strollder, war-lerc'h SADED ma ne fazian. Gwell da'm meno ober eus ar ger ur strollder er ster hollek, un unander er ster istorel ; met benel pe c'hourel ? Dre reolenn, an termenoù unan tennet eus ar pennanvioù stroll zo gourel (*dafar, koskor* — dres evit ar ger-mañ diwezhañ e kaver ur stumm stroll hag ur stumm benel er yezh lennegel hag ur stumm gourel er yezh arnevez). Setu perak ne ve iskister ebet o kemer *strouezh* g. evit ar c'hemeradur istorel.